

ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

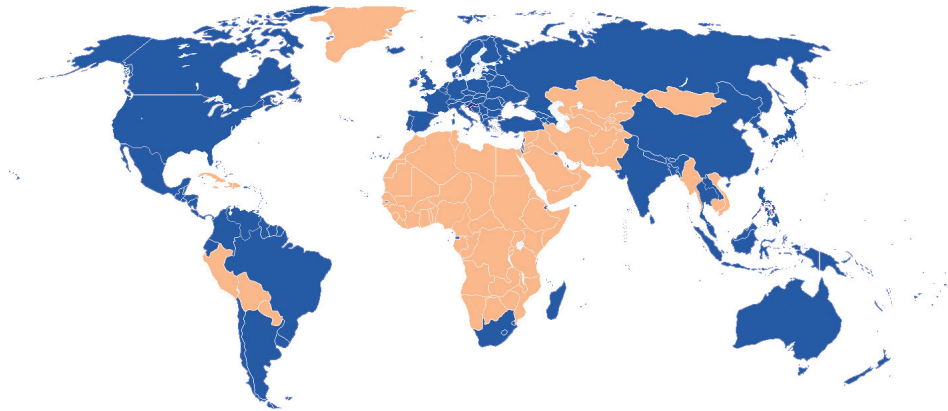
2552

ส่วนที่ 1: ภาพรวม

1

ภาพรวม

1.1 เป้าหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดินของไทยมีเป้าหมายปรากฏอย่างชัดเจนในมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534¹ กล่าวคือ

การบริหารราชการแผ่นดินตาม พ.ร.บ. นี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

การจัดสรรงบประมาณและการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้

กรอบแนวทางในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวคือการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ทำให้เกิดแบบแผนการบริหารราชการและวิธีการทำงานที่ส่วนราชการและข้าราชการจะต้อง

¹ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 99 ก ลงวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2545

ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบราชการมีการปรับตัว ตอบสนองความต้องการของประชาชน และความเปลี่ยนแปลงจากผลของโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยี รวมถึงกระแสความเป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้เน้นย้ำในส่วนนี้ โดยได้บัญญัติสาระเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาลไว้ในมาตรา 74 ของหมวดที่ 3 ที่ว่าด้วยหน้าที่ของชนชาวไทย และมาตรา 78 ของส่วนที่ 3 ที่บัญญัติเกี่ยวกับแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งอยู่ในหมวดว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐอีกด้วย

มาตรา 74 บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติการณ์อื่นที่เกี่ยวกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าว ชี้แจง แสดงเหตุผล และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้

มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(1) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ

(2) จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่

(3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

(4) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

(5) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

(6) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม

2552

1.2 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555)

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555) ซึ่งให้ความสำคัญและยึดมั่นในปรัชญา หลักการ และแนวทางของการให้ประชาชนเป็น “ศูนย์กลาง” ในการทำงาน ปรับเปลี่ยนบทบาทของระบบราชการให้เป็น ผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ประสานการทำงาน กับผู้บริหารราชการแผ่นดินฝ่ายการเมืองเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ รวมทั้งมีความพร้อม และทัศนคติในการทำงานเป็นเครือข่ายร่วมมือกับ ภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ทำงานเชิงรุก

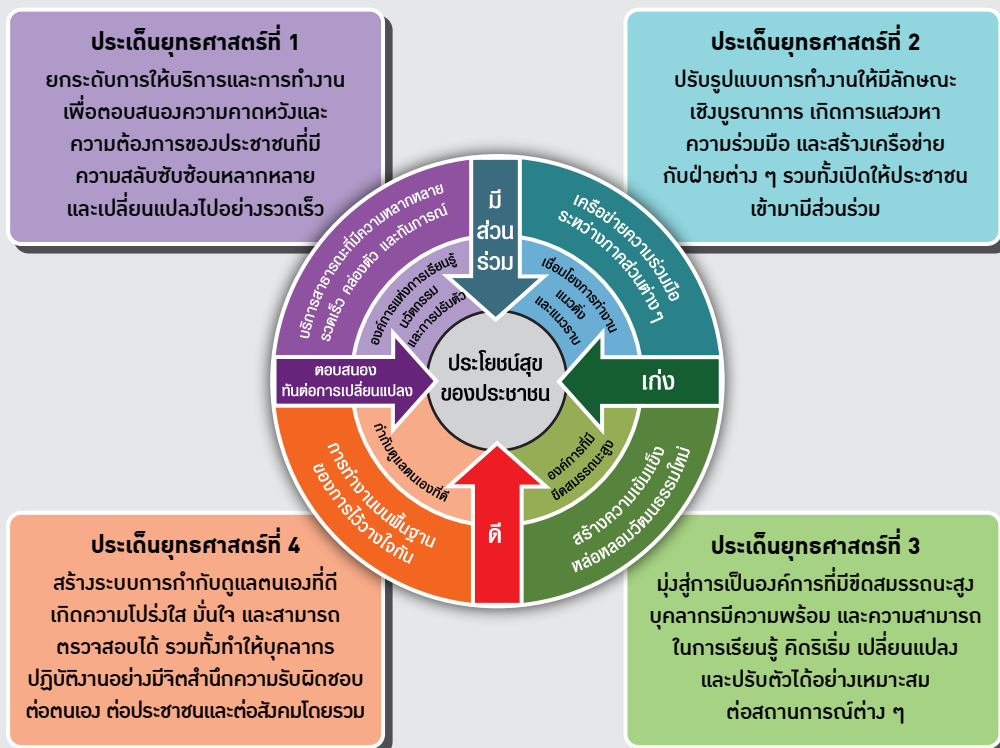
มองไปข้างหน้า สามารถคิดริเริ่มและสร้างนวัตกรรม มีเป้าหมายในการทำงาน สามารถตรวจสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ได้ มีระบบกำกับดูแลตนเองที่ดี และตั้งมั่น อยู่ในศักดิ์ศรีและความดีงาม

วิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการไทย ในช่วงระยะปี พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555 มีดังนี้

“ระบบราชการไทยมุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ มีขีดสมรรถนะสูง สามารถเรียนรู้ ปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง โดยยึดมั่นในหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล”

วิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการไทย

“ระบบราชการไทย มุ่งเน้นประโยชน์สุขของประชาชน และรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ มีขีดสมรรถนะสูง สามารถเรียนรู้ ปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง โดยยึดมั่นในหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล”

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบราชการไทย

ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555 มีประเด็นยุทธศาสตร์
เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตามตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1: แสดงประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ของแผนยุทธศาสตร์
การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1.ยกระดับการให้บริการและการทำงานเพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนที่มีความสลับซับซ้อนหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว	ประชาชนมีความพึงพอใจในระบบราชการ	- ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการและการดำเนินงานของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ - ระดับความสำเร็จของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐในการให้บริการประชาชนในรูปแบบ e-Service	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย
2.ปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม	ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสามารถปรับรูปแบบการทำงานและเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม	- ระดับความสำเร็จของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐในการปรับปรุงรูปแบบหรือวิธีการทำงาน - ระดับความสำเร็จของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย
3.มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง บุคลากรมีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้ คิดริเริ่มเปลี่ยนแปลง และปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ	ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐสามารถพัฒนาขีดสมรรถนะและมีความพร้อมในการดำเนินงาน	- ระดับความสำเร็จของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐในการปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการบริหารงานตามแผนพัฒนาองค์กร - ระดับสมรรถนะของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย
4.สร้างระบบการกำกับดูแลตนเองที่ดี เกิดความโปร่งใส มั่นใจ และสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งทำให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกความรับผิดชอบ ต่อตนเองต่อประชาชน และต่อสังคมโดยรวม	ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในระบบราชการ	- ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ - ระดับความสำเร็จของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาระบบควบคุมภายในให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 โดยเฉลี่ย

1.3 สถานภาพของระบบราชการไทย

1.3.1 หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล มี 4 ประเภท² คือ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ ดังนี้

1. ส่วนราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่

1) ราชการส่วนกลาง

- (1) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (2) กระทรวงหรือทบวงที่มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง (19 กระทรวง)
- (3) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือกระทรวง (ไม่มี)
- (4) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง (155 กรม³ เพิ่มจากปี พ.ศ. 2551 จำนวน 1 ส่วนราชการ)

นอกจากนี้ มีส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรม แต่มีผู้บังคับบัญชาเป็นอธิบดี มี 2 หน่วยงาน คือ สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (กระทรวงการต่างประเทศ) และสำนักงานพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

อนึ่ง ยังมีมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ อีก 67 มหาวิทยาลัย

2) ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

(1) จังหวัด เป็นหน่วยบริหารราชการแผ่นดินในเขตพื้นที่ของจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัด รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติให้เหมาะกับพื้นที่ และประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดและรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ (75 จังหวัด)

(2) อำเภอ (878 อำเภอ โดยมี อำเภอ ผนวฒนา จังหวัดเชียงใหม เป็นอำเภอที่ตั้งหลังสุด เมื่อธันวาคม พ.ศ. 2552) อำเภอเป็นหน่วยจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนในอำเภอโดยมีนายอำเภอ เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

3) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

- (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (75 องค์การ)
- (2) เทศบาล (1,619 เทศบาล : เทศบาลนคร 23 แห่ง เทศบาลเมือง 140 แห่ง เทศบาลตำบล 1,456 แห่ง)
- (3) สุขาภิบาล (ไม่มี)
- (4) องค์การบริหารส่วนตำบล (6,622 องค์การ)
- (5) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง (กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา)⁴

2. รัฐวิสาหกิจ (58 แห่ง) มีลักษณะเฉพาะ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะทาง

² มติ คร.ม. ในการประชุม เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2550 ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1200/ว 12 ลงวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2550 เรื่องหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐ และมติ คร.ม. ในการประชุม เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2552 หนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร 1200/ว 1 ลงวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2553 เรื่อง การปรับปรุงหลักการจำแนกประเภทหน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร

³ ไม่นับรวมสำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวม 2 แห่ง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 กำหนดให้เป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ

⁴ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2551

อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ซึ่งผลิต จำหน่าย สินค้าและบริการที่มีลักษณะเป็นการให้บริการสาธารณะ และงานสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ หรืองานที่มีความสำคัญ ต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ หรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ ประชาชน หรืองานที่เอกชนยังไม่พร้อม หรือต้องการ แทรกแซงตลาดให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม หรือบริการแก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้ งานบริการสาธารณะนั้น ๆ ได้มาตรฐาน ทั้งใน เรื่องคุณภาพ ปริมาณ และค่าใช้จ่าย

3. องค์การมหาชน มีลักษณะเฉพาะเป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสาธารณะทาง สังคมและวัฒนธรรม หรือการดำเนินการอันเป็น สาธารณประโยชน์อื่นใด ซึ่งไม่เหมาะสมที่ใช้วิธีการ บริหารของส่วนราชการในการบริหาร อนึ่ง ต้องไม่ เป็นกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับภาคเอกชน ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ องค์การ มหาชนแบ่งประเภทตามกฎหมายจัดตั้ง ได้ 2 ประเภท กล่าวคือ

1) องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามพระราช บัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 (29 แห่งเพิ่มจาก ปี พ.ศ. 2551 จำนวน 4 องค์การ)

2) องค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติเฉพาะ รวม 28 แห่ง (องค์การ ในกำกับของรัฐ 15 องค์การ และมหาวิทยาลัยในกำกับ 13 มหาวิทยาลัย)

4. หน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่

1) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็น อิสระ (8 แห่ง) มีหน้าที่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่ทำ หน้าที่กำกับดูแล เช่น ธนาการแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นต้น

(2) หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่ทำ หน้าที่ให้บริการ เช่น องค์การกระจายเสียงและ แพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เป็นต้น

2) กองทุนที่เป็นนิติบุคคล กองทุนจะบริหาร ในรูปคณะกรรมการ ซึ่งจะต้องมีหน่วยธุรการเป็น เครื่องมือทำการของคณะกรรมการ หน่วยธุรการดังกล่าว จะเป็นหน่วยงานของรัฐรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 3 รูปแบบต่อไปนี้

(1) รัฐวิสาหกิจ

(2) องค์การมหาชนตามพระราชบัญญัติ

(3) ส่วนราชการ

3) หน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (2 หน่วยงาน)

(1) ให้บริการด้านพาณิชย์กรรมหรือ อุตสาหกรรมแก่ส่วนราชการเจ้าสังกัด เช่น สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

(2) ให้บริการด้านบริการสาธารณะทาง สังคมและวัฒนธรรม เช่น สถาบันส่งเสริมการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี

นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอีกประเภทหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะโดยใช้อำนาจรัฐ หรือเป็นกลไกของรัฐ แต่ไม่เป็นองค์กรของรัฐ มี 3 ประเภท ได้แก่

(1) สภาวิชาชีพ เช่น แพทยสภา สภานายความ สภาการพยาบาล ฯลฯ

(2) สถาบันภายใต้มูลนิธิ เช่น สถาบัน เพิ่มผลผลิตแห่งชาติ สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม สถาบันเฉพาะด้าน 7 แห่ง ภายใต้ “อุตสาหกรรมมูลนิธิ” และสถาบันวิจัยนโยบาย เศรษฐกิจการคลัง ภายใต้ มูลนิธิสถาบันวิจัยเศรษฐกิจ การคลัง ฯลฯ

(3) นิติบุคคลเฉพาะกิจ (1 แห่ง) เป็น เครื่องมือพิเศษที่รัฐบาลจัดตั้งเพื่อระดมทุนจากภาคเอกชน ได้แก่ นิติบุคคลเฉพาะกิจ ตามพระราชกำหนด นิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็น หลักทรัพย์ พ.ศ. 2540

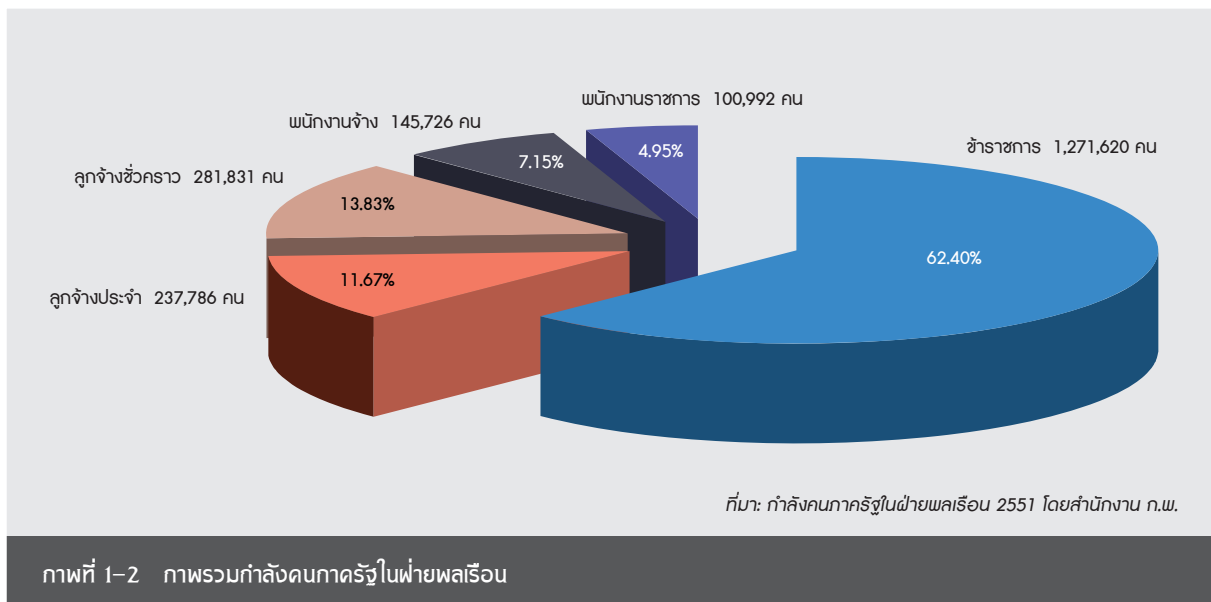
1.3.2 กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน⁵ ประเทศไทยมีจำนวนประชากร 66.51 ล้านคน (ภาพที่ 1-2) ในจำนวนนี้ประกอบด้วยประชากรที่เป็นกำลังแรงงาน 38.35 ล้านคน (หรือร้อยละ 57.66 ของจำนวนประชากร) และในส่วนของกำลังแรงงานนี้ เป็นกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน 2.04 ล้านคน (ร้อยละ 3.07 ของจำนวนประชากร หรือร้อยละ 5.32 ของกำลังแรงงาน) โดยในปี พ.ศ. 2551 กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนมีสัดส่วน 1 คน ต่อประชากร 33 คน (ปี พ.ศ. 2550 กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนมีสัดส่วน 1 คน ต่อประชากร 34 คน)

1. ประเภทกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน

กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนซึ่งมีจำนวน 2.04 ล้านคน (ภาพที่ 1-2) ประกอบด้วยข้าราชการมากที่สุดถึง 1,271,620 คน (ร้อยละ 62.40) รองลงมาเป็นลูกจ้างประจำ 237,786 คน (ร้อยละ 11.67) ลูกจ้างชั่วคราว 281,831 คน (ร้อยละ 13.83)

พนักงานจ้าง 145,726 คน (ร้อยละ 7.15) และพนักงานราชการ 100,992 คน (ร้อยละ 4.95) ตามลำดับ

จากกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนในภาพรวม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จำนวน 2,037,955 คน จำแนกเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในราชการบริหารส่วนกลางและภูมิภาค จำนวน 1,645,010 คน และข้าราชการและเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น จำนวน 3,928,945 คน (ตารางที่ 1-2) หากพิจารณาประเภทกำลังคนภาครัฐประเภทที่มีลักษณะจ้างงานตลอดชีพ (ข้าราชการและลูกจ้างประจำ) กับจ้างงานตามระยะเวลาหรือสัญญา (ลูกจ้างชั่วคราว พนักงานจ้างและพนักงานราชการ) จะมีสัดส่วนประเภทจ้างงานตลอดชีพ 1,509,406 คน (ร้อยละ 74.06) ต่อประเภทจ้างงานตามระยะเวลา 528,549 คน (ร้อยละ 25.94) หรือ 28 ต่อ 10

⁵ กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน 2551: สำนักงาน ก.พ. ฐานสรณ์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร 2552

ตารางที่ 1-2: ภาพรวมกำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน

ประเภทกำลังคน	จำนวน (คน)	%
รวมทั้งหมด	2,037,955	100.00
- ข้าราชการ - ลูกจ้างประจำ - ลูกจ้างชั่วคราว - พนักงานราชการ - พนักงานจ้าง	1,271,620 237,786 281,831 100,992 145,726	62.40 11.67 13.83 4.95 7.15
ส่วนกลางและภูมิภาค	1,645,010	100.00
- ข้าราชการ - ลูกจ้างประจำ - ลูกจ้างชั่วคราว - พนักงานราชการ	1,100,636 178,979 264,403 100,992	66.91 10.88 16.07 6.14
ส่วนท้องถิ่น	392,945	100.00
- ข้าราชการ - ลูกจ้างประจำ - ลูกจ้างชั่วคราว - พนักงานจ้าง	170,984 58,807 17,428 145,726	43.51 14.97 4.43 37.09

ที่มา: สำนักงาน ก.พ. อ้างแล้ว

2. ประเภทข้าราชการในฝ่ายพลเรือน

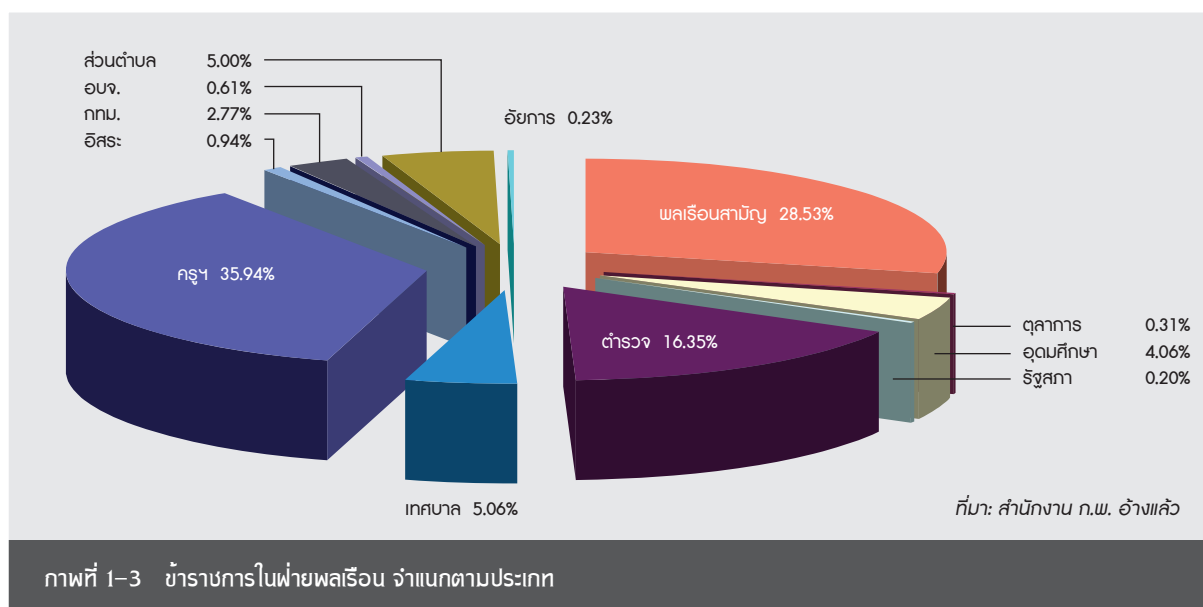
ข้าราชการในฝ่ายพลเรือน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 มีรวม 1,275,350 คน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 มีจำนวนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,271,620 คน ประกอบด้วย ข้าราชการประเภทต่าง ๆ รวม 12 ประเภท แต่ละประเภทอยู่ในกำกับขององค์กรที่แตกต่างกัน เช่น ประเภทข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในกำกับของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบ

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เป็นต้น ทำให้ข้าราชการในฝ่ายพลเรือนมีองค์กรกำกับดูแลโดยมีกฎหมายรองรับการดำเนินการของตนเองที่เป็นอิสระแยกจากกัน รวม 12 องค์กร อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในเชิงปริมาณบุคลากรในกำกับของแต่ละองค์กร พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นข้าราชการในฝ่ายพลเรือนที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือจำนวน 456,979 คน หรือร้อยละ 35.94 หนาตรองลงมาเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ จำนวน 362,767 คน หรือร้อยละ 28.53

ข้าราชการตำรวจ จำนวน 207,918 คน หรือร้อยละ 16.35 ข้าราชการเทศบาล จำนวน 64,416 คน หรือร้อยละ 5.06 ข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบล 63,544 คน หรือร้อยละ 5.00 ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา 51,569 คน หรือร้อยละ 4.06 ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 5.74 ประกอบด้วย ประเภทข้าราชการท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา ประเภทข้าราชการตุลาการ อัยการ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ข้าราชการตุลาการ ข้าราชการรัฐสภา และข้าราชการในองค์กรอิสระต่าง ๆ เช่น ป.ป.ช.

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลยุติธรรม เป็นต้น สำหรับข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีจำนวน 170,984 คน หรือร้อยละ 13.44 ของจำนวนข้าราชการในฝ่ายพลเรือนทั้งหมด โดยประเภทข้าราชการที่มีจำนวนที่น้อยที่สุดได้แก่ ข้าราชการรัฐสภาสามัญ มีจำนวน 2,518 คน หรือร้อยละ 0.20 ของข้าราชการในฝ่ายพลเรือน ในส่วนของบุคลากรประเภทอื่น เช่น ลูกจ้าง พนักงานราชการ ฯลฯ ในปี พ.ศ. 2550 มีรวม 663,808 คน ปี พ.ศ. 2551 มีอยู่อีกจำนวนหนึ่งรวม 766,335 คน เพิ่มขึ้นจำนวน 102,537 คน (ภาพที่ 1-3)

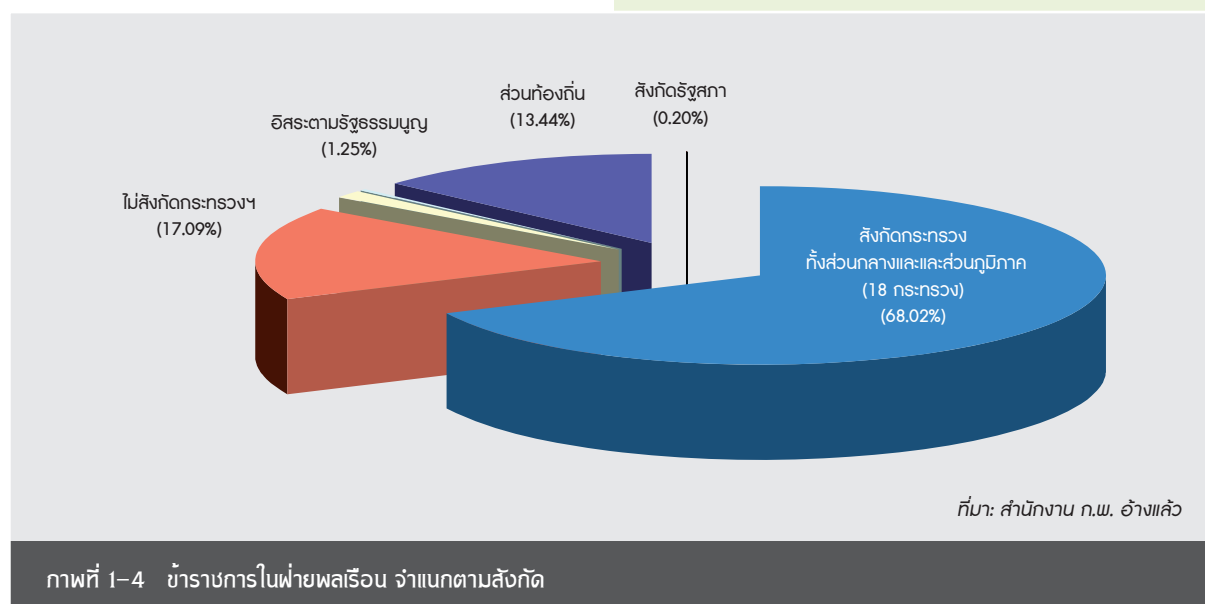
3. ข้าราชการในฝ่ายพลเรือนจำแนกตามสังกัด

1) ข้าราชการในฝ่ายพลเรือน รวม 1,271,620 คน สังกัดอยู่ในสำนักนายกรัฐมนตรีและกระทรวงต่าง ๆ รวม 18 กระทรวง⁶ และปฏิบัติงานอยู่ในราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค จำนวน 864,849 คน (ร้อยละ 68.02 ของข้าราชการในฝ่ายพลเรือน) อยู่ในส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง 217,335 คน (ร้อยละ 17.09 ของข้าราชการในฝ่ายพลเรือน) สังกัดอยู่ในส่วนราชการอิสระตามรัฐธรรมนูญ 15,934 คน (ร้อยละ 1.25 ของข้าราชการในฝ่ายพลเรือน) สังกัดรัฐสภา 2,518 คน (ร้อยละ 0.20 ของข้าราชการในฝ่ายพลเรือน) และสังกัดอยู่ในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 170,984 คน (ร้อยละ 13.44 ของข้าราชการในฝ่ายพลเรือน) (ภาพที่ 1-4)

⁶ กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

2) กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือนเกือบครึ่งหนึ่ง ปฏิบัติภารกิจในด้านการศึกษา คือร้อยละ 43.36 (551,447 คน) โดยร้อยละ 40.10 (509,968 คน) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ซึ่งเป็นส่วนราชการที่มี ข้าราชการฝ่ายพลเรือนมากที่สุด ประกอบด้วย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 454,832 คน ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา 51,569 คน และข้าราชการพลเรือนสามัญ 3,567 คน) ร้อยละ 0.09 สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา และร้อยละ 0.08 (1,053 คน) สังกัดกระทรวง วัฒนธรรม นอกจากนี้ เป็นข้าราชการครูในส่วนท้องถิ่น

ได้แก่ ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.13 (14,391 คน) และพนักงานครูเทศบาล ร้อยละ 1.96 (24,941 คน) รองลงมาในสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก ปฏิบัติงานในภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ทั้งข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานตำรวจและ ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานธุรการ) คือร้อยละ 16.35 (207,918 คน) และลำดับถัดลงมาปฏิบัติ ภารกิจด้านสุขภาพในกระทรวงสาธารณสุข คือ ร้อยละ 13.29 (169,044 คน) ส่วนกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมีข้าราชการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ เพียงร้อยละ 0.06 (728 คน) (ตารางที่ 1-3)

ตารางที่ 1-3: ข้าราชการในฝ่ายพลเรือน จำแนกตามส่วนราชการ

ส่วนราชการ	อัตรากำลังคน	
	จำนวน (คน)	%
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	864,849	68.02
สำนักนายกรัฐมนตรี	6,574	0.52
กระทรวงการคลัง	30,574	2.40
กระทรวงการต่างประเทศ	1,603	0.13
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ⁽¹⁾	1,745	0.14

เก้า ดี มีส่วนร่วม ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ส่วนราชการ	อัตรากำลังคน	
	จำนวน (คน)	%
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	3,551	0.28
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	36,265	2.85
กระทรวงคมนาคม	14,583	1.15
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10,705	0.84
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1,980	0.16
กระทรวงพลังงาน	1,186	0.09
กระทรวงพาณิชย์	3,569	0.28
กระทรวงมหาดไทย	41,398	3.26
กระทรวงยุติธรรม	16,882	1.33
กระทรวงแรงงาน	6,365	0.50
กระทรวงวัฒนธรรม ⁽²⁾	4,574	0.36
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	728	0.06
กระทรวงศึกษาธิการ ⁽³⁾	509,968	40.10
กระทรวงสาธารณสุข	169,044	13.29
กระทรวงอุตสาหกรรม	3,555	0.28
ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง	217,335	17.09
สำนักราชเลขาธิการ	479	0.04
สำนักพระราชวัง	2,351	0.18
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	963	0.08
สำนักงาน กปร.	114	0.01
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	209	0.02
ราชบัณฑิตยสถาน	64	0.01
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	200	0.02
สำนักงานอัยการสูงสุด ⁽⁴⁾	4,968	0.39
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	69	0.01
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	207,918	16.35
ส่วนราชการอิสระตามรัฐธรรมนูญ	15,934	1.25
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	2,385	0.19
สำนักงาน ป.ป.ช.	478	0.04
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	94	0.01

ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

ส่วนราชการ	อัตรากำลังคน	
	จำนวน (คน)	%
สำนักงานศาลยุติธรรม ⁽⁵⁾	11,519	0.91
สำนักงานศาลปกครอง	1,458	0.11
ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา	2,518	0.20
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	1,578	0.12
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	843	0.07
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	97	0.01
ส่วนท้องถิ่น	170,984	13.44
กรุงเทพมหานคร	35,250	2.77
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	7,774	0.61
องค์การบริหารส่วนตำบล	63,544	5.00
เทศบาล	64,416	5.06
รวม	1,271,620	100.00

ที่มา: กำลังคนภาครัฐในฝ่ายพลเรือน 2551 สำนักงาน ก.พ.

หมายเหตุ

- (1) รวมตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,113 อัตรา และมีผู้ครองตำแหน่ง จำนวน 1,094 คน
- (2) รวมตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,111 อัตรา และมีผู้ครองตำแหน่ง จำนวน 1,053 คน
- (3) รวมตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 465,244 อัตรา และมีผู้ครองตำแหน่ง จำนวน 454,832 คน และตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 55,298 อัตรา และมีผู้ครองตำแหน่ง จำนวน 51,569 คน
- (4) รวมตำแหน่งข้าราชการอัยการ จำนวน 3,025 อัตรา และมีผู้ครองตำแหน่ง จำนวน 2,951 คน
- (5) รวมตำแหน่งข้าราชการตุลาการ จำนวน 7,349 อัตรา และมีผู้ครองตำแหน่ง จำนวน 4,008 คน

2552

3) ข้าราชการในฝ่ายพลเรือน เมื่อจำแนกตามกลุ่มภารกิจ พบว่า ข้าราชการใน 4 กลุ่มกระทรวง รวม 1,082,184 คน ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 64.34 ซึ่งเกินครึ่งของข้าราชการในฝ่ายพลเรือนอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านสังคม เพื่อทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะตามสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยเฉพาะด้านการศึกษาและการสาธารณสุข ส่วนที่เหลือกระจายอยู่ในกลุ่มภารกิจอีกสามด้าน โดยอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจร้อยละ 9.68 เพื่อกำกับและส่งเสริมให้ภาคผู้ประกอบการหรือเอกชนดำเนินการตามมาตรการที่ภาครัฐกำหนดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมตามมาตรฐานสากล

เป็นการคุ้มครองประชาชนผู้บริโภคและให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกร้อยละ 25.08 อยู่ในกลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง เพื่อบริการสาธารณะทางปกครองให้เกิดความสงบเรียบร้อยและปกป้องคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และส่วนสุดท้ายร้อยละ 0.90 ที่เหลือ อยู่ในกลุ่มภารกิจด้านบริหาร ทำหน้าที่ควบคุมและขับเคลื่อนภารกิจทุกด้านของภาครัฐตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีให้เป็นไปตามนโยบายของฝ่ายบริหาร และเกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ (ตารางที่ 1-4 และภาพที่ 1-5)

ตารางที่ 1-4: ข้าราชการในฝ่ายพลเรือน จำแนกตามกลุ่มกระทรวง

กลุ่มกระทรวง	จำนวนข้าราชการ	
	คน	%
กลุ่มกระทรวงด้านบริหาร	9,796	0.90
สำนักนายกรัฐมนตรี	6,574	
ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง		
สำนักราชเลขาธิการ	479	
สำนักพระราชวัง	2,351	
สำนักงาน กปร.	114	
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	209	
สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	69	
กลุ่มกระทรวงด้านเศรษฐกิจ	104,748	9.68
กระทรวงการคลัง	30,574	
กระทรวงการต่างประเทศ	1,603	
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	36,265	
กระทรวงคมนาคม	14,583	
กระทรวงพาณิชย์	3,569	
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	728	
กระทรวงอุตสาหกรรม	3,555	

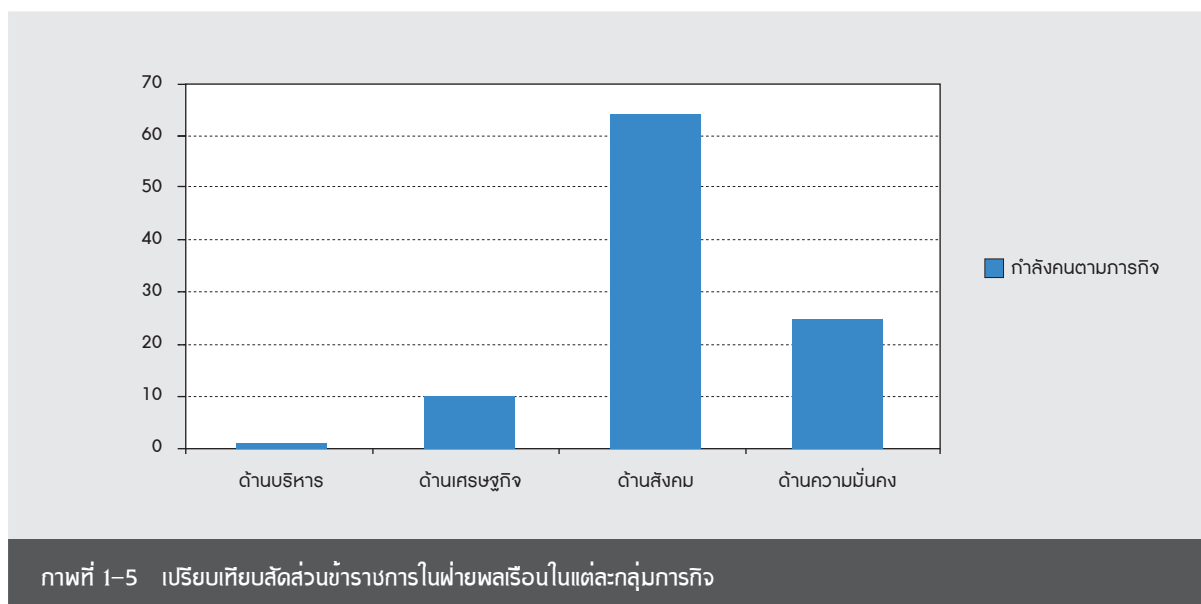
ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

กลุ่มกระทรวง	จำนวนข้าราชการ	
	คน	%
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	10,705	
กระทรวงพลังงาน	1,186	
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	1,980	
กลุ่มกระทรวงด้านสังคม	696,274	64.34
กระทรวงแรงงาน	6,365	
กระทรวงศึกษาธิการ	509,968	
กระทรวงสาธารณสุข	169,044	
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	3,551	
กระทรวงวัฒนธรรม	4,574	
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	1,745	
ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง		
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	963	
ราชบัณฑิตยสถาน	64	
กลุ่มกระทรวงด้านความมั่นคง	271,366	25.08
กระทรวงมหาดไทย	41,398	
กระทรวงยุติธรรม	16,882	
ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง		
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	200	
สำนักงานอัยการสูงสุด	4,968	
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	207,918	
รวม	1,082,184	100

2552

แถว ดี มีส่วนร่วม ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลง

1.3.3 ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรภาครัฐ งบรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จำนวน 1,835,000 ล้านบาท ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามงบรายจ่ายที่สำคัญ ประกอบด้วย งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 งบรายจ่ายด้านบุคลากรมีจำนวน 478,376.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.1 ของงบรายจ่ายทั้งหมด รองจาก

งบรายจ่ายอื่นที่มีสัดส่วนร้อยละ 28.7 ในขณะที่งบเงินอุดหนุนมีสัดส่วนที่ร้อยละ 24.2 งบลงทุนมีสัดส่วนที่ร้อยละ 11.1 งบดำเนินงานมีสัดส่วนที่ร้อยละ 9.9 ของงบรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ซึ่งงบรายจ่ายด้านบุคลากรนี้ เป็นงบที่ได้รับการจัดสรรเพื่อการบริหารงานบุคคลภาครัฐ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทนพนักงานราชการ (ตารางที่1-5)

ตารางที่ 1-5: การจัดสรรงบประมาณตามจรรยาบรรณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 - พ.ศ. 2552

หน่วย : ล้านบาท

จรรยาบรรณ (หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ							ปี พ.ศ. 2552 เทียบกับปี พ.ศ. 2551	
	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	จำนวน	ร้อยละ
1. งบบุคลากร (สัดส่วนต่อ งบประมาณ)	306,507.2 30.6	306,571.8 29.8	362,054.8 30.2	385,639.3 28.4	426,606.9 27.2	461,376.6 27.8	478,376.8 26.1	16,658.2	3.6
2. งบดำเนินการ (สัดส่วนต่อ งบประมาณ)	103,157.0 10.3	92,741.6 9.0	105,179.4 8.8	115,418.8 8.5	141,330.7 9.0	157,097.5 9.5	182,313.3 9.9	24,142.5	15.3
3. งบลงทุน (สัดส่วนต่อ งบประมาณ)	114,012.8 11.4	113,492.2 11.1	131,777.8 11.0	137,991.2 10.1	179,594.3 11.5	185,224.6 11.1	204,274.2 11.1	20,718.5	11.3
4. งบเงินอุดหนุน (สัดส่วนต่อ งบประมาณ)	203,627.3 20.4	226,176.7 22.0	287,134.1 23.9	344,492.5 25.3	370,976.7 23.7	416,223.3 25.1	443,574.8 24.2	28,571.4	6.9
5. งบรายจ่ายอื่น (สัดส่วนต่อ งบประมาณ)	272,595.7 27.3	289,017.7 28.1	313,853.9 26.1	376,458.2 27.7	447,691.4 28.6	440,078.3 26.5	526,460.9 28.7	84,909.4	19.2
รวม	999,900.0	1,028,000.0	1,200,000.0	1,360,000.0	1,566,200.0	1,666,000.0	1,835,000.0	175,000.0	10.5

ที่มา: งบประมาณโดยสังเขป ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ถึงปัจจุบัน สำนักงานงบประมาณ

หมายเหตุ

- งบบุคลากร รายจ่ายเพื่อการบริหารงานบุคคลภาครัฐ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน พนักงานราชการ
- งบดำเนินงาน รายจ่ายเพื่อการบริหารและดำเนินงาน เช่น ค่าตอบแทน ใช้สอย วัสดุ และสาธารณูปโภค
- งบลงทุน รายจ่ายเพื่อการลงทุน เช่น ค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง
- งบเงินอุดหนุน รายจ่ายเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และนิติบุคคลต่าง ๆ ซึ่งจำแนกรายจ่ายเป็นงบบุคลากร งบดำเนินงาน และงบลงทุน
- งบรายจ่ายอื่น รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะงบรายจ่ายใด หรือสำนักงานประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายจากงบรายจ่ายนี้ ซึ่งจำแนกรายจ่ายเป็นงบบุคลากร งบดำเนินงาน และงบลงทุน

2552

1.3.4 ขีดสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันของระบบราชการไทยเชิงเปรียบเทียบ

1. ความเป็นประเทศที่เอื้อต่อการลงทุนประกอบธุรกิจ⁷

จากรายงานผลสำรวจประเทศที่เอื้อต่อการลงทุนในการประกอบธุรกิจประจำปี พ.ศ. 2553 (Doing Business 2010) ที่ธนาคารโลกและบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ (International Finance Corporation: IFC) ได้จัดทำโดยรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2551 - พฤษภาคม พ.ศ. 2552 เพื่อจัดลำดับความยากง่าย และความสะดวกในการประกอบธุรกิจ (ease of doing business) ของประเทศต่าง ๆ นั้น ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ใน

ลำดับที่ 12 จาก 183 ประเทศที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการลงทุนประกอบธุรกิจมากที่สุดในโลก สำหรับปี พ.ศ. 2553 ทั้งนี้ ลำดับของประเทศไทยขยับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ อันดับที่ 20 (จาก 145 - 155 ประเทศ) สำหรับการลงทุนประกอบธุรกิจในปี พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2549 ตามลำดับ อันดับที่ 18 (จาก 175 ประเทศ) สำหรับการลงทุนประกอบธุรกิจในปี พ.ศ. 2550 อันดับที่ 15 (จาก 178 ประเทศ) สำหรับการลงทุนประกอบธุรกิจในปี พ.ศ. 2551 อันดับที่ 13 (จาก 181 ประเทศ) สำหรับการลงทุนประกอบธุรกิจในปี พ.ศ. 2552 (ตารางที่ 1-6 ตารางที่ 1-7 และตารางที่ 1-8) นับเป็นแนวโน้มของการพัฒนาที่ดี

ตารางที่ 1-6: ลำดับของประเทศไทยในนานาประเทศที่มีความสะดวกในการประกอบธุรกิจมากที่สุด ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 - ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2552)*

ปี	อันดับ	จำนวนประเทศ
2005	20	145
2006	20	155
2007	18	175
2008	15	178
2009	13	181*
(2010)	(12)	(183)**

ที่มา: * World Bank The Doing Business 2009, Report2009.

** <http://www.doingbusiness.org/documents/fullreport/2010/DB10-full-report.pdf>

⁷ ข้อมูลจาก <http://www.doingbusiness.org/>

ตารางที่ 1-7: 20 ลำดับแรกของประเทศที่มีความสะดวกในการประกอบธุรกิจมากที่สุด
ในปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)

ประเทศที่มีความสะดวกในการประกอบธุรกิจมากที่สุด 20 อันดับแรก	
ลำดับ	ประเทศ
1	สิงคโปร์
2	นิวซีแลนด์
3	สหรัฐอเมริกา
4	ฮ่องกง
5	เดนมาร์ก
6	สหราชอาณาจักร
7	ไอร์แลนด์
8	แคนาดา
9	ออสเตรเลีย
10	นอร์เวย์
11	ไอซ์แลนด์
12	ญี่ปุ่น
13	ไทย
14	ฟินแลนด์
15	จอร์เจีย
16	ซาอุดีอาระเบีย
17	สวีเดน
18	บาเรน
19	เบลเยียม
20	มาเลเซีย

ที่มา: http://www.doingbusiness.org/documents/DB09_Overview.pdf

2552

แถว ดี มีส่วนร่วม ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 1-8: การเปรียบเทียบอันดับของประเทศไทย (จำแนกตามรายองค์ประกอบที่ใช้ในการประเมิน) ในช่วงปี พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2552

ประเด็น	หน่วยงานหลัก/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อันดับในปี พ.ศ. 2551	อันดับในปี พ.ศ. 2552	การเปลี่ยนแปลง อันดับ
• การเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business)	กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร สำนักงานประกันสังคม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	36	46	- 10
• การขออนุญาต (Dealing with Licenses)	กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมือง บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง	12	11	+1
• การจ้างและการเลิกจ้าง (Employing Workers)	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมโยธาธิการและผังเมือง บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) การประปานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง	49	47	+2
• การจดทะเบียนทรัพย์สิน (Registering Property)	กรมที่ดิน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร	20	5	+15
• การได้รับสินเชื่อ (Getting Credit)	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมบัญชีกลาง สำนักงานกิจการยุติธรรม ธนาคารแห่งประเทศไทย	36	68	- 32
• การคุ้มครองผู้ลงทุน (Protecting Investors)	สำนักงานคณะกรรมการกำกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี	33	11	+22

ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

ประเด็น	หน่วยฐานหลัก/ หน่วยฐานที่เกี่ยวข้อง	อันดับในปี พ.ศ. 2551	อันดับในปี พ.ศ. 2552	การเปลี่ยนแปลง อันดับ
การชำระภาษี (Paying Taxes)	กรมสรรพากร กรมที่ดิน กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมการขนส่งทางบก สำนักงานประกันสังคม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อบจ. อบต. เทศบาล) กรุงเทพมหานคร	89	82	+7
การค้าระหว่างประเทศ (Trading across Borders)	กรมศุลกากร กรมการประกันภัย กรมส่งเสริมการส่งออก กรมการค้าต่างประเทศ การทำเรือแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	50	10	+40
การบังคับให้เป็นไป ตามข้อตกลง (Enforcing Contracts)	สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม กรมบังคับคดี กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี สำนักงานอัยการสูงสุด ธนาคารแห่งประเทศไทย	26	24	+2
การปิดกิจการ (Closing a Business)	สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม กรมบังคับคดี กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี สำนักงานอัยการสูงสุด ธนาคารแห่งประเทศไทย	44	48	- 4

Note: Doing Business 2009 rankings have been recalculated to reflect changes to the methodology and the addition of two new countries

ที่มา: World Bank, อ้างแล้ว.

Doing Business
Measuring business regulations

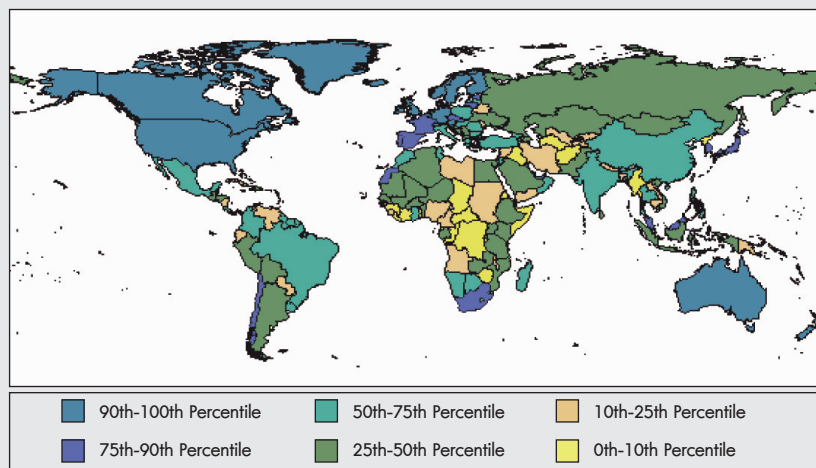
**Doing
Business
2010**

2. ดัชนีชี้สภาวะธรรมาภิบาลของไทยตามเกณฑ์ธนาคารโลก⁸

สำนักงานธรรมาภิบาลโลกได้เผยแพร่ข้อมูลล่าสุดใน Governance Matters 2009 (พ.ศ. 2552) เกี่ยวกับดัชนีชี้สภาวะธรรมาภิบาล (Worldwide Governance Indicators - WGI) จาก 212 ประเทศ โดยใช้ดัชนีชี้สภาวะธรรมาภิบาล (Governance Indicator)

6 มิติ⁹ ซึ่งมิติประสิทธิผลของภาครัฐ เป็นมิติที่ใช้วัดขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐและคุณภาพในการให้บริการประชาชน เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมิน 5 ปีระหว่างปี พ.ศ. 2541 ถึงปี พ.ศ. 2551 พบว่าค่าดัชนีชี้สภาวะธรรมาภิบาล (Governance Indicator) โดยรวมของประเทศไทยยังอยู่ในกลุ่ม **Percentile Rank** เดิม กล่าวคือ ยังเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่ม Percentile Rank ที่ 50 - 75 (ภาพที่ 1-6)

ภาพที่ 1-6 สภาวะธรรมาภิบาลของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลก

Governance Matters 2009
Worldwide Governance Indicators, 1996-2008

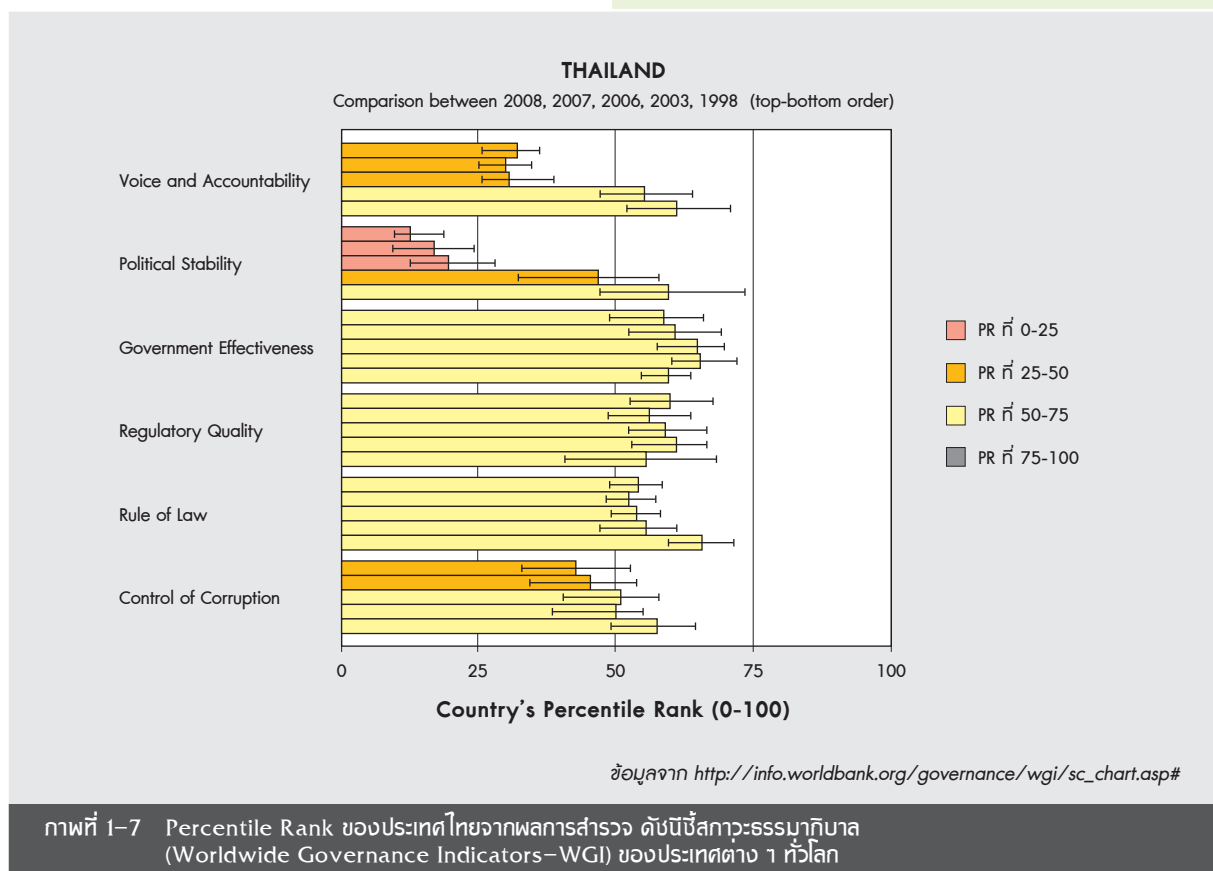
⁸ ข้อมูลจากรายงานเรื่อง Governance Matters 2009: Worldwide Governance Indicators, 1996 - 2008 http://info.worldbank.org/governance/wgi/sc_chart.asp (เมษายน พ.ศ. 2553)

⁹ 1. การมีสิทธิมีเสียงของประชาชนและการรับผิดชอบ (Voice and Accountability) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลด้วยตนเอง รวมถึงการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน ตลอดจนเสรีภาพในการชุมนุมและสมาคม 2. ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง (Political Stability and Absence of Violence) ซึ่งเป็นเรื่องของโอกาสความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะไร้เสถียรภาพหรือถูกโค่นล้ม โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เช่น การใช้ความรุนแรงทางการเมืองและการก่อการร้าย 3. ประสิทธิภาพของรัฐบาล (Government Effectiveness) ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพการให้บริการและความสามารถของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนระดับความเป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมือง รวมถึงคุณภาพของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความมุ่งมั่นจริงจังของรัฐบาลที่มีต่อนโยบายดังกล่าว 4. คุณภาพของมาตรการควบคุม (Regulatory Quality) ซึ่งเป็นเรื่องขีดความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายและออกมาตรการควบคุม รวมถึงการบังคับใช้นโยบายและมาตรการดังกล่าว ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาได้ 5. นิติธรรม (Rule of Law) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่บุคคลฝ่ายต่าง ๆ มีความมั่นใจ และยอมรับปฏิบัติตามกฎกติกาในการอยู่ร่วมกันของสังคม โดยเฉพาะคุณภาพของการบังคับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา การตำรวจ และการอำนวยความสะดวกธุรกรรม รวมถึงโอกาสความเป็นไปได้ ที่จะเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง 6. การควบคุมปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบ (Control of Corruption) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ทั้งในรูปแบบของการทุจริตประพฤติมิชอบเพียงเล็กน้อยหรือขนานใหญ่ รวมถึงการเข้าครอบครองรัฐโดยชนชั้นนำทางการเมืองและนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์

ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

แต่หากพิจารณาลงลึกเป็นรายมิติพบว่า สภาวะธรรมาภิบาล มีแนวโน้มลดต่ำลงทั้ง 6 มิติ โดยมิติเสถียรภาพทางการเมืองถดถอยมากที่สุด ตกจากกลุ่ม Percentile Rank ที่ 25 - 50 ไปอยู่ที่กลุ่ม Percentile Rank ที่ 10 - 25 มิติการมีสิทธิมีเสียงและความโปร่งใส และมิติการควบคุมปราบปรามการทุจริต และประพฤตินิชอบ ตกจากกลุ่ม Percentile Rank ที่ 50 - 75 ลงไปอยู่ในกลุ่ม Percentile Rank

ที่ 25 - 50 เช่นกัน ส่วนมิติประสิทธิภาพของภาครัฐ มิติคุณภาพของมาตรการควบคุม และมิตินิติธรรม ยังคงอยู่ในกลุ่ม Percentile Rank ที่ 50 - 75 (เดิม) โดยมิติคุณภาพของมาตรการควบคุมและมิตินิติธรรม มีแนวโน้มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2549 และปี พ.ศ. 2550 ส่วนมิติประสิทธิภาพของรัฐบาล แม้จะถดถอยลงแต่ยังอยู่ในระดับที่สูงกว่าระยะที่ยังมิได้มีการปฏิรูประบอบราชการ (ภาพที่ 1-7)

3. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2552¹⁰

Institute for Management Development: IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 27 (จาก 55 ประเทศ) ในปี พ.ศ. 2551 (ภาพที่ 1-8) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอันดับ

ความสามารถในการแข่งขันในปีก่อน ๆ พบว่า ปี พ.ศ. 2549 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 29 (จาก 61 ประเทศ) ปี พ.ศ. 2550 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 33 (จาก 55 ประเทศ)

¹⁰ ข้อมูลจากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ประจำปี พ.ศ. 2552 ของ Institute for Management Development : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2009 (www.imd.ch/wcc)

2552

THE WORLD COMPETITIVENESS SCOREBOARD 2009:2552

2551	Country	2552
(1)	USA	1
(3)	HONG KONG	2
(2)	SINGAPORE	3
(4)	SWITZERLAND	4
(6)	DENMARK	5
(9)	SWEDEN	6
(7)	AUSTRALIA	7
(8)	CANADA	8
(15)	FINLAND	9
(10)	NETHERLANDS	10
(5)	LUXEMBOURG	12
(16)	GERMANY	13
	QATAR	14
(18)	NEW ZEALAND	15
(14)	AUSTRIA	16
(22)	JAPAN	17
(19)	MALAYSIA	18
(12)	IRELAND	19
(17)	CHINA MAINLAND	20

2551	Country	2552
(21)	UNITED KINGDOM	21
(24)	BELGIUM	22
(13)	TAIWAN	23
(20)	ISRAEL	24
(26)	CHILE	25
(27)	THAILAND	26
(31)	KOREA	27
(25)	FRANCE	28
(28)	CZECH REPUBLIC	29
(29)	INDIA	30
(36)	LITHUANIA	31
(32)	SLOVENIA	32
(30)	SLOVAK REPUBLIC	33
(37)	PORTUGAL	34
(23)	ESTONIA	35
	KAZAKHSTAN	36
(35)	PERU	37
(39)	BULGARIA	38
(33)	SPAIN	39

2551	Country	2552
(43)	BRAZIL	40
(34)	JORDAN	41
(51)	INDONESIA	42
(40)	PHILIPPINES	43
(44)	POLAND	44
(50)	MEXICO	46
(48)	TURKEY	47
(53)	SOUTH AFRICA	48
(47)	RUSSIA	49
(46)	ITALY	50
(41)	COLOMBIA	51
(42)	GREECE	52
(49)	CROATIA	53
(45)	ROMANIA	54
(52)	ARGENTINA	55
(54)	UKRAINE	56
(55)	VENEZUELA	57

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ( ) เป็นลำดับในปี พ.ศ. 2551

ที่มา: The world competitiveness Scoreboard 2009 (WWW.imd.ch/research/publications/wcy)

ภาพที่ 1-8 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2552

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามปัจจัยหลัก 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ กลุ่มประสิทธิภาพภาครัฐ กลุ่มประสิทธิภาพภาครัฐกิจ และกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน โดยเปรียบเทียบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึง พ.ศ. 2552 มีแนวโน้มทรงตัวในตำแหน่งที่ลดต่ำเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบอันดับศักยภาพความสามารถในการแข่งขันของประเทศในแต่ละปัจจัยหลักระหว่างปี พ.ศ. 2551 กับปี พ.ศ. 2552 พบว่าปัจจัยหลักกลุ่มประสิทธิภาพภาครัฐมีอันดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยหลักกลุ่มประสิทธิภาพภาครัฐกิจทรงตัวในอันดับเดิม ส่วนอีกสองปัจจัยหลัก พบว่ากลุ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจและกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน แม้อันดับจะมีแนวโน้มลดลง แต่ก็ยังรักษาระดับในตำแหน่งที่ไม่ต่ำกว่าปี พ.ศ. 2550 ดังนี้

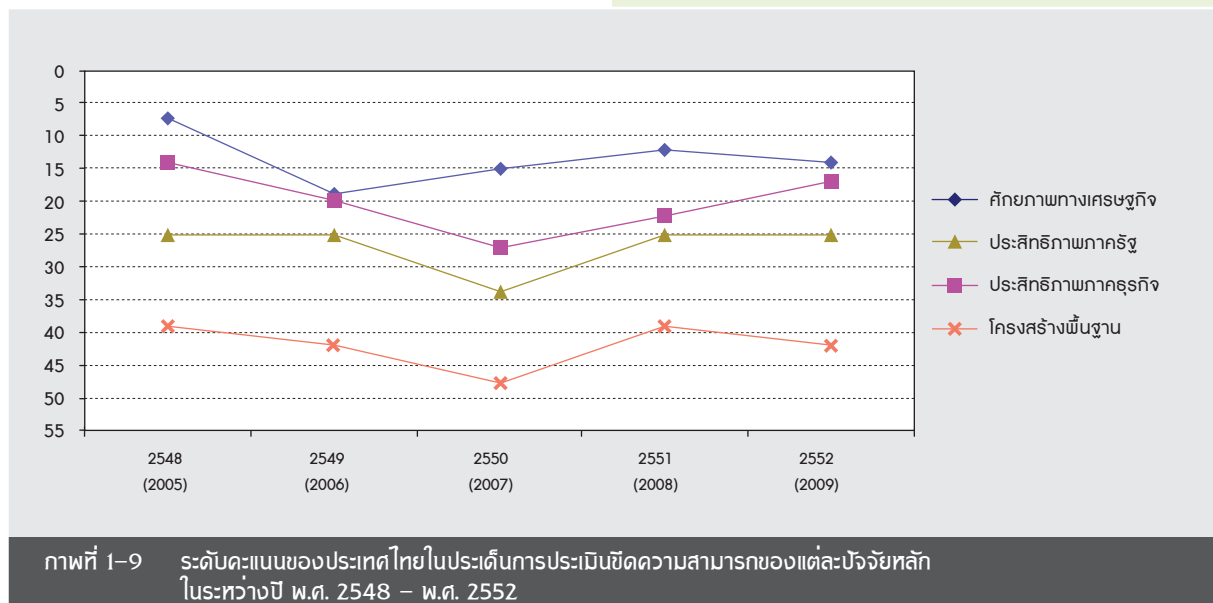
1) ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ (Economic Performance) ปรับตัวจากปี พ.ศ. 2551 ลง 2 อันดับ คือจากอันดับที่ 12 ในปี พ.ศ. 2551 มาอยู่อันดับที่ 14 ในปี พ.ศ. 2552

2) ประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) ปรับตัวดีขึ้นจากอันดับ 22 ในปี พ.ศ. 2551 มาอยู่ที่อันดับ 17 ในปี พ.ศ. 2552

3) ประสิทธิภาพภาครัฐกิจ (Business Efficiency) ยังรักษาระดับเดิมที่ 25 ซึ่งเป็นอันดับของปี พ.ศ. 2551

4) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ปรับตัวจากปี พ.ศ. 2551 ลง 3 อันดับ คือ จากอันดับที่ 39 ในปี พ.ศ. 2551 มาอยู่อันดับที่ 42 ในปี พ.ศ. 2552 (ภาพที่ 1-10)

ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

4. ความพร้อมในการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ

จากการสำรวจของ United Nations e-Government Survey พบว่า ในการประเมินความพร้อมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในปี พ.ศ. 2551 จำนวน 182 ประเทศ

ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 64 ด้วยค่าดัชนีชี้วัดที่ 0.5031 จากคะแนนเต็ม 1 และต่อมาในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 184 ประเทศ ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 76 ด้วยค่าดัชนีชี้วัดที่ 0.4653 ซึ่งค่าดัชนีความพร้อมลดลง 0.0378 ด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 1-9)

ตารางที่ 1-9 การจัดอันดับความพร้อมของการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (จำนวน 184 ประเทศ) ประจำปี ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)

ที่	ประเทศ	ดัชนีความพร้อม	อันดับปี 2009	อันดับปี 2008	ความแตกต่าง
1	เกาหลี	0.8785	1	6	+5
2	สหรัฐอเมริกา	0.8510	2	4	+2
3	แคนาดา	0.8448	3	7	+4
4	สหราชอาณาจักร	0.8147	4	10	+6
5	เนเธอร์แลนด์	0.8097	5	5	-
6	นอร์เวย์	0.8020	6	3	-3
7	เดนมาร์ก	0.7872	7	2	-5
8	ออสเตรเลีย	0.7863	8	8	-
9	สเปน	0.7516	9	20	+11

แถว ดี มีส่วนร่วม ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ที่	ประเทศ	ดัชนี ความพร้อม	อันดับ ปี 2009	อันดับ ปี 2008	ความแตกต่าง
10	ฝรั่งเศส	0.7510	10	9	-1
11	สิงคโปร์	0.7476	11	23	+12
12	สวีเดน	0.7474	12	1	-11
13	บารห์เรน	0.7363	13	42	+29
14	นิวซีแลนด์	0.7311	14	18	+4
15	เยอรมนี	0.7309	15	22	+7
16	เบลเยียม	0.7225	16	24	+8
17	ญี่ปุ่น	0.7152	17	11	-6
18	สวิตเซอร์แลนด์	0.7186	18	12	-6
19	ฟินแลนด์	0.6967	19	15	-4
20	เอสโตเนีย	0.6965	20	13	-7
21	ไอร์แลนด์	0.6866	21	19	-2
22	ไอซ์แลนด์	0.6697	22	21	-1
23	ลักเซมเบิร์ก	0.6694	23	49	+26
24	ออสเตรีย	0.6679	24	16	-6
25	ลักเซมเบิร์ก	0.6672	25	14	-11
26	อิสราเอล	0.6552	26	17	-9
27	ฮังการี	0.6315	27	30	+3
28	ลิทัวเนีย	0.6295	28	28	-
29	สโลวีเนีย	0.6343	29	26	-3
30	มอลตา	0.6139	30	29	-1
31	โคลอมเบีย	0.6125	31	52	+21
32	มาเลเซีย	0.6101	32	34	+2
33	สาธารณรัฐเช็ก	0.6060	33	25	-8
34	ชิลี	0.6014	34	40	+6
35	โครเอเชีย	0.5858	35	47	+12
36	อูรุกวัย	0.5848	36	48	+12
37	ลัตเวีย	0.5826	37	36	-1
38	อิตาลี	0.5800	38	27	-11
39	โปรตุเกส	0.5787	39	31	-8

ส่วนที่ 1 : ภาพรวม

ที่	ประเทศ	ดัชนี ความพร้อม	อันดับ ปี 2009	อันดับ ปี 2008	ความแตกต่าง
40	บาร์เบโดส	0.7140	40	46	+6
41	กรีซ	0.5708	41	44	+3
42	ไซปรัส	0.5705	42	35	-7
43	สโลวาเกีย	0.5639	43	38	-5
44	บัลแกเรีย	0.5590	44	43	-1
45	โปแลนด์	0.5582	45	33	-12
46	คาซัคสถาน	0.5578	46	81	+35
47	โรมาเนีย	0.5479	47	51	+4
48	อาร์เจนตินา	0.5467	48	39	-9
49	สหราชอาณาจักร	0.5349	49	32	-17
50	คูเวต	0.5290	50	57	+7
51	จอร์แดน	0.5878	51	50	-1
52	มาซิโดเนีย	0.5261	52	73	+21
53	มองโกเลีย	0.5243	53	82	+29
54	ยูเครน	0.5181	54	41	-13
55	แอนติกาและบาร์บูดา	0.5154	55	96	+41
56	เม็กซิโก	0.5150	56	37	-19
57	ฮังการี	0.5148	57	58	+1
58	ซาอุดีอาระเบีย	0.5142	58	70	+12
59	สหพันธรัฐรัสเซีย	0.5136	59	60	+1
60	มอนเตเนโกร	0.5101	60	100	+40
61	บราซิล	0.5006	61	45	-16
62	กาตาร์	0.4928	62	53	-9
63	เปรู	0.4833	63	55	-8
64	เบลารุส	0.4900	64	56	-8
65	บาฮามาส	0.4871	65	71	+6
66	ตูนิเซีย	0.4826	66	124	+58
67	ตรินิแดดและโตเบโก	0.4806	67	54	-13
68	บรูไน	0.4796	68	87	+19
69	ตุรกี	0.4780	69	76	+7

แถว ดี มีส่วนร่วม ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ที่	ประเทศ	ดัชนี ความพร้อม	อันดับ ปี 2009	อันดับ ปี 2008	ความแตกต่าง
70	เวเนซุเอลา	0.4774	70	62	-8
71	คอซตาริกา	0.4749	71	59	-12
72	จีน	0.4700	72	65	-7
73	เอลซัลวาดอร์	0.4700	73	67	-6
74	บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา	0.4698	74	94	+20
75	เซนต์คิตส์และเนวิส	0.4691	75	73	-2
76	ไทย	0.4653	76	64	-12
77	มอริเชียส	0.4645	77	63	-14
78	ฟิลิปปินส์	0.4637	78	66	-12

ที่มา: United Nations, United Nations e-Government Survey, 2008.

٥٠٠

เก่ง ดี มีส่วนร่วม ตอบสนองทันต่อการเปลี่ยนแปลง

รายงานการพัฒนาระบบราชการไทย ประจำปี พ.ศ. 2552

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ